

שְׁלַח לַחֲמָה

יח בסיון התשפ"ב
מפטירין וישלח יהושע
(יהושע ב, א)

פְּרַשְׁתַּת שְׁלַח לַךְ

סיפור לשבת

"הִישׁ בְּהַ עֵץ" (וי, כ)

אדם כשר סיגן עליהם בזכותו (כ"ט)

מעשה שסיפר הגאון רבי סוסו הכהן זכר צדיק לברכה מגאבס שבתוניסיה. נורא ונוקב:

מעשה בחסיד שנסע לעיר אחת, ובהגיעו לשם שאל על בית מלון כשר בתכלית ההידור והכשרות. היפנה אותו אדם לאכסניה מהודרת ואמר לו: "אל תחליפנה ואל תמירנה, כי בעל האכסניה הוא אדם נפלא, ירא שמיים ורב חסד, אוהב ומוקיר רבנו, טוב לשמיים וטוב לבריות!" שמע החסיד לדבריו, וסר אל האכסניה. ואכן, התכבד בכבוד מלכים, סעד את ליבו ועלה על יצועו. בחצי הלילה שמע קול מוזר. פקח עיניו, וראה לאור הנר שבעל האכסניה משחזר סכין ענקית. מפעם לפעם בודק הוא בציפורנו האם חדה היא דיה, וממשיך להשחיוזה. תמה ושאל: "הגידה נא לי, למה לך סכין זו עכשיו?" ענהו האכסנאי בתמימות: "סכין זו היא עבורך!"... חרד החסיד ונלפת. רעדה אחזתו, מאין יבוא עזרו? אין זאת, אלא שנפל ביד מטורף! החליט לנקוט בקול רך ומפוייס. אמר ברעדה: "הכל משבחים אותך כי ירא אלקים אתה, ושאתה טוב ומטיב לברואים כולם. ואיך תשפוך דם נקי, וחטאת לאלוקים ולאנשים?" והאכסנאי ממשך להשחיו. "אמור נא לי", ניסה האורח לרכך את לבבו, "איזו תועלת תפיק מרציחתי, הרי עני ואביון אני!" והאכסנאי שותק, מרוכז בהשחזת סכיניו. ניסה החסיד את הנימוק האחרון: "אם תרצחני, יודע הרבר. שכן אחד התושבים הנחני לבית מלונך, ועם שחר יבוא לחפשני כאן. ומשלא ימצאני, תפתח חקירה. היכן תסתיר את גופתי?" בדק האכסנאי את הסכין. נראה שבדיקתו הניחה את דעתו. עתה פנה אל החסיד ואמר: "מורי ורבי, חסיד קדוש, אל נא תחשבני לרוצח נפשות! עוול אתה עושה לי, בחשבך אותי לרוצח בעבור בצע כסף! מדוע ברגעך האחרונים עובר אתה על הציוריי לדון כל אדם לכף זכות?!" והחסיד שומע, ואינו מבין מאומה. מה מתרחש כאן? והאכסנאי ממשך — "האמת היא, שאני ירא שמיים ומיטיב לכל האנשים. ואף עתה מתכוונן אני לשחוט אותך לשם שמיים, ולטובת אחיינו בני ישראל הגרים בעיר זו!". "חידות לי דברייך", רעד קולו של החסיד. "מיד תבין", אמר האכסנאי, כשהוא מתקרב אליו, והסכין בידו. "זה לי ארבעים שנה שאני מחזיק באכסניה זו, ומעולם לא הזדמן לכאן חסיד נעלה כמותך. ומה אומר לך, שער בנפשך כי בכל בית העלמין שלנו לא נקבר אפילו צדיק אחד שנוכל להשתטח על קיברו ולבקשו שיעתיר בעדנו! ועתה, מאחר שראיתי אותך צדיק וחסיד, ברצוני שתיקבר בבית הקברות שלנו. שאהיה אני ממזכי הרבים, וזכות הרבים תהיה תלויה בי לנצח נצחים..." והתקרב עוד יותר... עד כאן הסיפור. וכשמחבוננים, מוצאים בו נמשל נוקב עד למאוד. כולנו מערצים... צדיקים מתים! "אחרי מות, קדושים אמור". אך עוצם הצדיק את עיניו, והכל נוהרים לקיברו, מתחננים ומעתירים לישועה. ואין איש שם אל ליבו, שניקב תועלת הצדיק היא בחייו. כאשר ניתן להנות לאורו, לקבל ממנו הדרכה, להנות ממנו עצה ותושיה, להתברך ולהוושע! ולא אחת, מצערים אותו בחייו, ורודפים אותו, משחזים כנגדו לשון, אם לא סכין. מקרבים את קיצו, כדי לעלות על קברו...

אשא עיני

כוחה הגדול של הראיה והשפעתה על חיי האדם

פרק א' | כוחה הגדול והעצום של קדושת העינים

אחת המתנות הגדולות ביותר שהשם יתברך נתן לכל אדם, הנה פת הראיה וההסתכלות אשר על ידו יכול כל אדם לראות כל דבר שרוצה בעולם. והנאת הראיה פה גדולה ועצומה, עד שרבותינו ז"ל השוו את העור שאינו רואה למת, ואמרו (נדרים סד) שהסימא תיזו אינם חיים והוא תשוב קמת.

והנה, כאשר אנו מתבוננים בנשיבותו העצומה של נושא הראיה, ידוע הפתגם "תמונה אחת שנה יותר מאלף מלים", אבל בהתבוננות עצומה יותר על נושא הראיה, אנו רואים שפוחה של הראיה הנו גדול הרבה יותר מקפי שאנו רגילים להשוב, כמו שכתבו הקדמונים שהראיה אינה יוצרת רשם בלבד על הצופה, אלא היא יוצרת התחברות לנושא שאנו מסתכלים עליו, חבור אשר לו השלכות מרחיקות לכת על כל עתידנו, בידעין ובלא יודעין.

כדגמא נפלאה לכותה העצום של הראיה, הביאו גדולי הדורות (עין חיים שער ח פ"א, שפתי כהן פ' תזריע ועוד) את עוף הפת יענה, שלאחר שהיא מטילה ביצים, בהסתכלותה עליהן בלבד היא מחממת אותן, עד אשר בוקעת הביצה ונולד אפרוח חדש לעולם, ומשום כך חיה אשר תפריע לה באמצע התבוננותה בביצה, היא תהרוג אותה תכף ומיד, ברוב פעם על אשר היא מפריעה לה בכך.

ר"ת	יציאה	כניסה	ירושלים
21:04	20:29	19:12	ירושלים
21:02	20:32	19:28	תל אביב
21:05	20:33	19:23	חיפה
21:02	20:29	19:28	באר שבע

הבן איש חי

אותם שיורי מאכל הנשארים בעצמות ובקליפין של הפירות אם יש בהם נצוצי קדושה יתבררו ע"י ברכה אחרונה שאומר האדם על שולחנו אע"פ שסופם לזרוקם לאשפה, לפיכך יזהר האדם שלא יסיר מעל השולחן עצמות וקליפין אלא עד לאחר ברכת המזון כמו שכתבו המקובלים וכן כתב בחסד לאלפים סימן ק"פ אות א', ולכך אזהרה שמענו שלא יוציא מעל השולחן דבר להאכיל לבהמה וחיה ועוף הטמאים קודם ברכת המזון וכנזכר שם, ואותם בני אדם שדרכן לאכול תבשילין של בשר מעשה קדרה תחלה ואחר אכילתם יביאו פירות על השולחן, ואלו קשה להם להניח כלים של הפירות בהיותו השולחן מפוזר עליו עצמות של בשר וכיוצא, הנה יש לדבר זה תקנה שיפרשו על השולחן מפה אחרת כדי שיתכסו העצמות ולכלוכי התבשילין ויסדרו על מפה הנקיה כלים של פירות שיבוא, ונמצא אח"כ מברכים ברכת המזון בהיות העצמות והקליפין עודם על השולחן ובזה יושלם בירורם:

מאחר שברכת המזון עושה תיקון גדול על השולחן וכאמור, לכך הזהירו חז"ל לשייר האדם פת על שולחנו בעת ברכת המזון, ובזה הקדוש החמירו בזה ואסמכוה אקרא ד"לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא" (שמות כ, ז), ואם אכלו כל הפת קודם ברכת המזון ולא הרגישו אלא עד שעת ברכת המזון לא יביאו פת

השולחן אשר לפני ה', ויכוין סופי תבות זה השולחן אשר נה"ר, ויברך ברכת המזון בעינים סגורות כתפלת העמידה, וישים יד שמאל כנגד החזה ויד ימין על יד שמאל ויברך בכונה, והסטרטא אחרת עומד שם לקטרג עליו אם לא יברך בכונה:

כשימוזג הכוס בברכת הארץ יסתכל במים ההם אשר יתנם בכוס וכמו שכתב רבינו ז"ל בשער טעמי המצות פרשת עקב, ומבואר שם שיכוין המוזג מים מספר תשעים כמנין תשעה יודי"ן שבארבע הוי"ו"ת של ע"ב ס"ג מ"ה ב"ן יעוין שם, ויזהר גם כן כשימוזג לא יטיף מי המזיגה בקלוח אחד, אלא יפסיק הקלוח פעם ושתיים כדי שתהיה המזיגה בשלושה פעמים זה אחר זה, כן כתבו בשם מעבר יבוק ז"ל וכתבתי בסה"ק מקבציאל טעם לה בס"ד:

מי שנחננין לו כוס של ברכת המזון ואינו מברך מקצין ימיו, מיהו האידינא שנהגו בכל תפוצות ישראל שכל אחד יברך ברכת המזון לעצמו ואינו יוצא ידי חובתו בברכה שמברך בעל הכוס - אין בזה חשש הנזכר, דהא כל אחד מברך בעצמו וממילא כל אחד ואחד יברך גם כן לבעל הבית ויתקיים בו ואברהם מברך ובטל טעם של מקצין אך ודאי צריך לרדוף אחר מצוה זו גם בזמן הזה כי יקרה היא מאד, ואין נותנין כוס של ברכה אלא לטוב עין שהוא

אותם שיורי מאכל הנשארים בעצמות ובקליפין של הפירות אם יש בהם נצוצי קדושה יתבררו ע"י ברכה אחרונה שאומר האדם על שולחנו אע"פ שסופם לזרוקם לאשפה, לפיכך יזהר האדם שלא יסיר מעל השולחן עצמות וקליפין אלא עד לאחר ברכת המזון כמו שכתבו המקובלים וכן כתב בחסד לאלפים סימן ק"פ אות א', ולכך אזהרה שמענו שלא יוציא מעל השולחן דבר להאכיל לבהמה וחיה ועוף הטמאים קודם ברכת המזון וכנזכר שם, ואותם בני אדם שדרכן לאכול תבשילין של בשר מעשה קדרה תחלה ואחר אכילתם יביאו פירות על השולחן, ואלו קשה להם להניח כלים של הפירות בהיותו השולחן מפוזר עליו עצמות של בשר וכיוצא, הנה יש לדבר זה תקנה שיפרשו על השולחן מפה אחרת כדי שיתכסו העצמות ולכלוכי התבשילין ויסדרו על מפה הנקיה כלים של פירות שיבוא, ונמצא אח"כ מברכים ברכת המזון בהיות העצמות והקליפין עודם על השולחן ובזה יושלם בירורם:

מאחר שברכת המזון עושה תיקון גדול על השולחן וכאמור, לכך הזהירו חז"ל לשייר האדם פת על שולחנו בעת ברכת המזון, ובזה הקדוש החמירו בזה ואסמכוה אקרא ד"לא תשא את שם ה' אלהיך לשוא" (שמות כ, ז), ואם אכלו כל הפת קודם ברכת המזון ולא הרגישו אלא עד שעת ברכת המזון לא יביאו פת

ספר הרדים

הפרשת תרומות ומעשרות בשביעית | פרק נז

מצוות עשה מן התורה התלויות בארץ ישראל ואפשר לקימן בזמן הזה

א) הקוצר את שדהו לא יקצר את כל השדה בלה, אלא יניח מעט קמה לעניים בסוף השדה, שנאמר (ויקרא כג, כב) "לא תכלה פאת שדה בקצריך", וכן קשאוסף פרות האילן, יניח מעט לעניים, עבר וקצר או אסף, נותן ממה שקצר או אסף מעט לעניים, שנתנתו מצות עשה, שנאמר (שם ט, י) 'לעני ולגר תעזב אתם'. ואפלו טחן ולש ואפה, נותן מעט לעניים לקיים מצות פאה (רמב"ם מתנות עניים פ"א ה"א-ב). וישעור פאה, כל שהוא מן התורה, ומדברי סופרים לא יפתח מאחד מששים (פאה פ"א מ"א-ב).

ב) וכן בקלט, קשקוצר ומאכל, לא ילקט השבלים הנופלים בשעת הקציר, שנאמר (ויקרא ט, ט) 'יִלְקֹט קצירך לא תלקט'. עבר ולקט, אפלו טחן ואפה, נותן לעניים, שנאמר (שם, י) 'לעני ולגר תעזב אתם' (רמב"ם מתנות עניים פ"א ה"ד). שתי שבלים לקט ושלש אינו לקט (פאה פ"ו מ"ה).

ג) וכן בפרט, שנפטר מן הענבים בשעת הפציר, שני גרגרים פרט, שלשה אינו פרט (שם).

ד) וכן בעוללות, איזהו עוללות, אשכול קטן שאינו מעבה פשבלת שאין לו קתף ואין ענבים נוטפות זו על זו אלא מפצרות, שנאמר (ויקרא ט, י) 'יִכְרַמְךָ לא תעולל לעני ולגר תעזב אתם'.

ה) וכן המעמר, וישכח אלמה אחת בשדה, הרי זה לא יקנה, שנאמר (דברים כד, יט) 'ישכחה עמר בשדה לא תשוב לקחתו'. עבר ולקטו, אפלו טחנו ואפאו הרי זה נותנו לעניים, שנאמר (שם) 'לגר לתום ולא למנה יהיה', זו מצות עשה. קשם שיש שכחה בעמרים, כף יש שכחה בקמה. וקשם שיש שכחה בתבואה כף יש באילנות (רמב"ם מתנות עניים פ"א ה"ה-ו). נאמר במתנות עניים (ויקרא ט, י) 'לעני ולגר תעזב אתם', כל זמן שהעניים תובעין אותם. פסקו העניים מלקבש ולתמר עליהם, הרי הנשאר מהם מתר לכל אדם, שאין מצוה לעזב אותם לחיה ולעופות אלא לעניים וְהָיָה אִין עֲנִיִּים (רמב"ם שם פ"א ה"ו).

ספר חסידים

א'

דבריו ממתקים וכלו מחמדים, ונכתב ליראי יי' ולחושבי שמו, כי חסיד אשר לבו חפץ באהבת בוראו לעשות כל רצונו, ואינו יודע לשום על לב הדברים כלם ומאיה דבר צריך להזהר, ואיך להעמיק לעשות רצון בוראו לפי שמיעטו הלבבות, ולפי שיש חסיד שמשים הרבה דברים על לבו, ויש חסידים שעושין מעט ואילו היה יודע ומבין בדברי החסידות, היה עושה הרבה מאד מאותן החסידים העושין הרבה, לכך נכתב ספר חסידים, למען יראו בו יראו יי', וכל השבים לבוראם בלב שלם וידעו ויבינו מה שעליהם לעשות, ומאיה דבר צריכין לזהר, אך לא לרשעים נכתב, שאם יראו בו רשעים יהיו נראים כמה דברים בעיניהם דברי שטות, ואם ידברו באזניהם ליעגו למו, ועליהם ספר שלמה בחכמתו באזני כסיל אל תדבר וגו'. וכל שלמה שככתב ספר משלי לא כנגד הרשעים כתבו, כי אילו היה מדבר באזניהם כל חכמתו, לא היה מועלת להטיב להם ולהשיבם, אלא כנגד הצדיקים החפצים בדרכי יי', כנגדם דבר שיראו ויבינו וישכילו, וכדכתיב כי ישרים דרכי יי' צדיקים ילכו בהם ופושעים יכשלו בהם. הא למדת שדרכי החסידות והענוה והיראה הם מכשול לרשעים ולצדיקים תקומה.

ב'

ואמר בעל זה הספר אשר חבר דברי החסידות והענוה והיראה, כל אחד במחברת, בו נותין ומכל מלמדי השכלתי, וממורי קבלתי כי ראוי לכל יראי יי' להורות לבניהם ולתלמידיהם ולכל ישראל איך יוכלו להשיג לעשות רצון יוצרנו יתברך שמו ויתעלה וכדומה, ולקח לשונו דרך המשל להמשיל את בוראנו למדת בשם ודם, כדי להכניס בלבבות בני אדם לסבר האזנים ולפקוח עינים עורות ולהבין לכות הערלים, ודבר זה כתוב בתורה 'וקולו כמים רבים'. 'ה' כאריה ישאג'. וגם מראה את דמותו לבריותיו 'עיניו כיונים'. ולדוגמאות הרבה 'שוקיו עמודי שש'. כל זה לסבר האוזן.

חידושים לפרשה

וברשי' נתפלל עליו, ה' ישיעך מעצת מרגלים'. וצ"ל מפני מה לא התפלל גם על כלב בן יפונה, הלא שניהם בדעה אחת היו? ולהלן פסוק כ"ב כתיב ויעלו בנגב ויבוא עד חברון, ומפרש רש"י ז"ל, כלב לבדו הלך שם ונשתטח על קברי אבות, שלא יהא ניסת לחבריו להיות בעצתם וכו'. ומדוע לא הלך גם יהושע. וגם מה שכתב בסוף הפרשה ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי, מדוע לא הזכיר הקב"ה את יהושע ג"כ לשבח, שיטתו האמתית לעיניהם ויריב עמם על דעתם הכוזבת או שישתוק לעיניהם ואפשר גם שיסכים עמהם לפנים עד שיבא ברבים לפני קהל ישראל. ואז יכרר את שיטתו האמתית ולהפוך את דעתם הכוזבת לעיני הכל, ויש בכל דרך מעלה וחסרון. באופן הראשון יש מעלה דאם ישתוק כל אותו הזמן וגם יסכים עמהם לאט לאט ההולך כחו הפנימי ומתחלש עד שהותר אצלו דעתם הכוזבת. ודוגמא כמו שעומד אדם בחורף בחוקר בחזק זמן רב, מתקרר חומו הפנימי ומת, משא"כ אם מתחזק כל פעם נגדם לא יתקררו כחותיו הפנימיים, אבל באופן זה יש חסרון ג"כ דיוכלו להתייעץ יחדיו ונגדו ולהזיקו בגופו או בממונו וצריך לרחמי שמים שיצילוהו מידם. ובאופן השני יש מעלה שלא יתייעצו להזיקו אחרי שחושבים שהוא ג"כ אחוז בשיטתם, ועוד מעלה יתירה מזה שבבואו לפני קהל ועדה הוא והם בודאי יתפארו התועים ויאמרו שפלוני הנכבד אחוז ג"כ בשיטתם ואז יוכל לברר שיטתו האמתית לעיני הכל. והנה משה רבנו ע"ה ידע ברוה"ק את כחותיהם. יהושע היה כחו באופן הראשון וע"כ הוא צריך לרחמי שמים שלא ייעצו עליו רעה ולכן ברכו ה' יושיעך מעצת מרגלים. וכלב היה כחו באופן השני ולא היה צריך לברכה, והנה כשבאו לחברון וראו שם אחימן ששי ותלמי ונפל פחדם עליהם תיכף היה דעתם להרע, והתבונן כלב איך להתנהג והוסכם אצלו להסכים עמהם בפה כל אותו הדרך ועי"ז ה' בו כח לבסוף להשתתקם ולברר לפני בני ישראל את השיטה האמתית, אך היה ירא שעי"ז יוכלו כחותיו הפנימיים להתחלף במשך הזמן ולהיות ניסת לעצתם, לכך הלך ונשתטח על קברי אבות שיזוהו בו כזכותם שלא יתקלקל במשך הזמן. והנה בודאי כשבאו המרגלים מן הדרך אמרו כולנו נשלחנו לארץ לתור אותה ולומר האמת וכלנו מסכימים לדעה אחת לבד מאחד והוא יהושע ודעה אחת כמאן דליתא דמיא. והנה כשכלב ראה זה התחיל לאמר, וכי זה בלבד עשה לנו בן עמרם וכפירש"י, וזהו שכתב ועבדי כלב עקב היתה רוח אחרת עמו וימלא אחרי וכפירש"י שעי"ז היה בו כח להשתתקם. והנה אופן הראשון ואופן השני שניהם דרכים ישרים לפני ה', כי אף שבאופן הראשון הנפש יותר משומרת מ"מ אם אופן השני כונתו לשמים, הוא ג"כ אופן טוב וכמעשה דכלב. ובוזה ניחא מה דאיתא בתוספתא שלפעמים הקדים הכתוב ליהושע ולפועמים לכלב, ללמד ששניהם שקולים, ולכאורה הלא יהושע בודאי היה גדול מכלב שמשו רבינו ע"ה מסר התורה ליהושע והקב"ה העמידו תחת משה, אבל הכונה לענין זה ששני הדרכים צודקים וכמו שכתבנו.

פי דברי ה' בנה נא את מצונתו הפר וגו'. (שור, לא)

נחרץ משפטו של המגדף בכרת, על אשר בזה את דבר ה'. אנחנו הוזהרנו לכבד את ה' ואת דרכיו, לקדש שם שמים ברבים, ורשאים אנו אפילו לבזות את עצמנו למען כבוד שמים, כמאמרם ז"ל במ"ר ויקרא, יחזקאל בן בוזי, בן ברכיה שמו, וניקרא בן בוזי, בן שמבוזה את עצמו על כבודו של מקום.

{ חפץ חיים על התורה }

נצור לשונך מרע

כלל י סעיף יד

אף מה מאד צריך להזהר בהתרה הזו, שלא יחסרו בו כל הפרטים הנ"ל בתחלת הסימן, כי אם לא יזהר בשמירה יתרה, בקל יוכל להלכך בפח היצר ולהיות מבעלי לשון הרע דאורייתא על ידי ההתרה הנ"ל. ומטעם זה אחר כך באנו בפרושי כל הפרטים הנ"ל ובקצת נפך, קללן של דברים בקצור כך הוא, אחר שידע, שחברו לא שבו עדין מהענין ההוא הנ"ל, והוא מכון לתועלת, פאשר באננו, מתר לספר, אף באופן שלא יחסרו אלו הפרטים:

פרט הראשון. שיראה זה הדבר בעצמו, ולא על ידי שמיצה מאחרים, שנהגם שפאקמת הנה לו תזק בעניניו, מי יודע, אם הוא המזיקו.

פרט השני. לזהר מאד, שלא להתחיל תכף, שדבר זה הוא בכלל גזל וזק ואונאת דברים ובשנת וכיוצא בזה, רק יתבונן היטב מתחלה על פי דרכי התורה, אם הדין עמו, והשפנגדו הוא הגזלן והמזיק והמביש וכיוצא בזה, וכמעט פרט זה קשה לצייר מן הכלל, כי אין אדם רואה חוב לעצמו, וכל דרך איש ישר בעיניו, ואם ישל בזה ממילא הוא בכלל מוציא שם רע, אשר הוא חמור מאסור לשון הרע.

פרט השלישי. שאם הוא משער, שאפשר שאם יתוכח עמו בעצמו, יהיה לתועלת, צריך הוא לדבר עמו, קדם שפרסם הדבר לאנשים. [המשך בשבוע הבא]

הצטרפו אלינו ותמכו בהגדלת הצדקה והחסד למשפחות עמוזות
 "בצדקה תפוננו" שמה לה למטרה לספק ולדאוג לצרכיהם של משפחות מעוטי יכולת פלכלית ע"י מתן סיוע פלפלי רחב היקף. העמותה פועלת ללא מטרות רווח כלל!

- חלוקת סלי מזון שבועיים
- מתן מוענה לחוסרים ביתיים בסיסיים
- חלוקת סלי לידה לילודת ולתנוק
- ועוד פעילויות ותמיכה בחגים ומועדים

תפילה במקום קורבנות

"דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם, אדם כי יקריב מכם קרבן לה' מן הבקר ומן הצאן תקריבו את קרבנכם". את פרשיות הקרבנות אנו לומדים בתוך סדר קדשים, המון הלכות רבות ועמוקות, חכמת זה סדר קדשים, והן גורות מלך בכל פרטי דיני הקרבת הקרבנות. אבל המתבונן בדבר יראה שכל אלו ההלכות נאמרו עבור הכהנים המקריבים בבית המקדש, המה חייבים להזהר בששת הדברים שהזכר נזכר עבורם, בקבלת הדם והולכתו וזריקתו, הפשטתו והקרבת אמוריו, מנחתו ונסכיו, ובגדי מום וחציצה מקום וזמן, כל זה חייבים להזהר הכהנים. אבל הבעלים מקריבי הקרבן, עליהם נאמר רק שיקריבוהו פתח אהל מועד לרצונו לפני ה'. ויש מצות סמיכה, שיסמכו ידיהם על הקרבן ויתוודו, או יאמרו שירות ותשבחות, ולאחר מכן יעמדו בעזרת ישראל עד שיקריבו הכהנים את הקרבן כרת. הרי שלגבי הבעלים עיקר הבאת הקרבן הוא כשמו, קרבן להתקרב על ידו לפני ה' ולעמוד בבית המקדש. והעליה לבית המקדש, אמנם הצריכה טהרה וקדושה, טהרה מכל הטומאות ונוסף על כך אין אדם נכנס לעזרה אפילו טהור עד שיטבול, והכנה והכשרה גדולה יש לו למקריב קרבן לקבל עליו עד שישתלם ויהיה ראוי לקריבה זו, דהיינו עד שיהיה מושלם.

וראה מה שכתבו תוספות בבא בתרא כ"א א', דיבור המתחיל כי מציון תצא תורה, לפי שהיה רואה קדושה גדולה וכהנים עוסקים בעבודה, היה מכוון לבו יותר ליראת שמים וללמוד תורה, כדדרישין בספרי, "למען תלמד ליראה", גדול מעשר שני שמביא לידי תלמוד, לפי שהיה עומד בירושלים עד שיאכל מעשר שני שלו, והיה רואה שכולם עוסקים במלאכת שמים ובעבודה, היה גם הוא מכוון ליראת שמים ועוסק בתורה. כל זה הוא מלבד חוקי הקרבן וטעמיו ופעולתו בגזרת מלך וסתרי תורה, עד לכהנים אוכלים ובעלים מתכפרים.

מזה נבין מה שנראה במחלוקת הרמב"ם בהרמב"ן ז"ל בטעמי הקרבן. הרמב"ם כתב במורה נבוכים חלק ג' ל"ב מ"ו, שתכלית הקרבנות הוא להרחיק את ישראל מעבודה זרה, והרמב"ן בויקרא א' ט' הקשה עליו, שהרי הבל נזח וקריבו קרבנם לפני שהיה בעולם שמץ עבודה כלל, אז מה טעם הקרבנות? ויש לומר שאלו דברי אלהים חיים ואלו דברי אלהים חיים, שבדאי גנוזים בקרבן רזים עילאים, ומעיקרו לא נתקן כנגד העבודה זרה, ואדרבא, קיום העבודה זרה בעולם מפריע לענינו, וכמו שאמר במדרש בויקרא רבא ז' על הפסוק "וערבה לה' מנחת יהודה וירושלים כימי עולם וכשנים קדמוניות" זה קרבן של נח ושל הבל, שעוד לא היתה עבודת כוכבים בימיהם, אבל משום סוד הקרבן ורוממות ענינו, היה מן הראוי שרק הכהן הגדול העומד לפני ה' לשרתו הוא שיקריב, וכל

ישראל רק יעמדו מרחוק ויתבוננו במעשיו כמו ביום הכיפורים שכל ישראל מתבוננים במעשיו של הכהן הגדול, וההתבוננות הזו מצוה היא, כמו שכתוב ביומא ס"ח ב', ובשעה שהוא מזכיר את ה' בקדושה ובטהרה כולם משתחווים לה' יתברך, כמו שנאמר ביומא ס"ו א', ובעליה לרגל בשלש הרגלים היו שואבים רוח הקודש שהיתה מספיקה לעבורם עד לרגל הבא, כמו שכתוב בראשית רבה ע"ח.

זאת היא הצורה העליונה של הקרבת הקרבן בידי הבאים בסוד ה' שנבחרו לשרתו, אבל שהמונים יהיו רשאים להקריב קרבנות לכאורה אין זה ראוי, שהרי הם אינם עומדים על סודם, והרגש של הקרבנות נעשה אצלם קל, ועלולים הם לחשוב שיש למקדש צורך כביכול בקרבנותיהם וכאילו צורך גבוה הם, שעל זה מתרוע הכתוב "למה לי רוב זבחיכם יאמר ה'" כמו שכתוב בישעיה א', לא על זבחין וכוחך כי לי כל חיתו יער כמו שכתוב בתהילים נ', ומדוע הרשתה התורה להמונים להקריב קרבנות, על כך עונה הרמב"ם שמוטב לתת ביד כל אחד את האפשרות להקרבה למרות שתפגם בכך רוממות הכהן בערכו, כדי להרגיל את ההמונים לבוא לפני ה' ולהתקרב אליו ולזכות לטהרה ולקדושה החופפים על משכן ה'. ויחד עם זה יתרחקו מעבודה זרה ואבירותיה.

נמצאנו למדים ששני דינים הם בקרבן, סודו ורום ענינו מתקיימים ע"י המקריב בדוקא דהיינו הכהן, וכמו קרבן אדם הראשון והבל נזח, בהקריבה לפני ה' שלכך מסוגל ביחוד בית הכהונה, כמו שנאמר בבראשית רבה ע'. והנה באר בשדה זו ציון, ונאספו שמה כל העדרים בשלשה רגלים, והשקו את הצאן ששואבים משם רוח הקודש, כל זה רמז בפסוק הזה. "והנה באר בשדה ונאספו שמה כל העדרים והשקו את הצאן" אז המדרש אמר, והנה באר בשדה זו ציון, ונאספו שמה כל העדרים זה עם ישראל בשלשה רגלים, והשקו את הצאן, מה הם שואבים - רוח הקודש שואבים משם.

ואמרו חכמים ז"ל, תפילות במקום קרבנות תיקנום, כמו שכתוב בברכות כ"ו ב'. ואיכא דאמר שם, אבות תיקנו, אז תפילות במקום קרבנות תיקנו ויש מאן דאמר אבות תיקנו, אלו ואלו דברי אלהים חיים, שבדאי אבות תיקנו תפילה בעבודה שבלב, כמו שכתוב בתענית ב' ב', ואברהם ועודנו עומד לפני ה', וכמו שנפסקו בשולחן ערוך או"ח צ"ח סימן א', דברי הר"י שהמתפלל יחשוב כאילו שכינה כנגדו, וכך היו עושים חסידים ואנשי מעשה, שהיו מתבודדים ומכוונים בתפילתם, עד שהיו מגיעים להתפשטותה גשמיות ולהתגברות כח השכלי, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה, והתפילה חוברת ע"י 120 צקים, נכנסת הגדולה, ומהם כמה נביאים, וגלמו בה את צפונות הכוונות בעמקות נוראה, כן יודע מספר נפש החיים בשער ב' פרק י'.

ועם כל זה, הרי התפילה חובה היא על כל אחד ואחד, וההמונים והחכמים שווים בתפילתם, והתפילה נעשתה כל כך מלומדה עד שאפילו לחכם קשה להשתחרר ממלומדה זו, והכל מתפללים, אלא שכמו בקרבנות כך

בתפילה יש שני חלקים, חלק אחד של התפילה זה רוממותה וסודותיה שעל זה אמרו ז"ל בברכות ו' א' שהתפילה היא מהדברים העומדים ברוממו של עולם ובני אדם מזוללים בהם, ועד לפירוש המילות, זה חלק א'. חלק השני, הוא העמידה לפני ה' שהוא כמו מקריב הקרבן הבא לבית המקדש ומביא את קרבנו ואינו יודע מאומה מעבודות ועניניו. וכמו בקרבן כך בתפילה, ודאי שהמתפלל ככוונת סודות התפילה הרי זה משוכח, והיודע על כל פנים פירוש המילות ודאי חייב לכוון בכל מילה ומילה, אבל גם מי שאינו יודע כלל את פירוש המילות חייב להתפלל, אבל עיקר הכוונה בעצם התפילה כתב הרמב"ם, פרק ד' מהלכות תפילה הלכה ט"ז, שהיא העמידה לפני ה', ולא פירוש המילות, ודבר זה למדו אנשי כנסת הגדולה מענין הקרבנות, שבדאי לתקן נוסחאות התפילה וסיירה דבר יום כימו ולחייב בה את כולם כדי לזכותם בהתקרבות לפני ה' ובדבקות בו, אף על גב שהיא תיעשה ע"י כך מלומדה.

והרמב"ן כתב פרק ה' הלכה י', שיש בתפילה חמש קריאות והשתחוויה אחת, שהיא נפילת אפיים. אנתנו מורגלים לכרוע באבות ובמודים תחילה וסוף, והמדקקים בהלכה יודעים מהכריעה החמישית בעת הפסיעה לאחוריו, ונופלים בנפילת אפיים כנוסח התפילה, מורגלים אנו שיש קטעים שנאמרים מיושב ויש מעומד, יש בכריעה ויש בנפילת אפיים. אין אנו ואף הלומדים בכלל שמים אל ליבנו שהכריעה וההשתחוויה היו מן העיקרים שבעבודת ה' במקדש, והועיל והתפילה עיקרה עמידה לפני ה' הרי הכריעה היא ככריעה שבמקדש, והפסיעות לאחור הן כתלמיד הנפטר מרבו, וההשתחוויה לבסוף היא כעבד הנוטל פרס לרבו וחוזר לאחוריו ומשתחוה, וההשתחוויה הרי היא עיקר בעבודת ה' במשכן שהיו הכהנים נכנסים ומשתחווים ויוצאים, כמו שלמדנו בתמיד ל"ג.

ואם כן, חובה עלינו לשים אל ליבנו, שאף כי טרם זכינו להתעלות לרום עניני התפילה בפרטות, שהם מהדברים העומדים ברוממו של עולם, והיא נחלת היחידים, נעמול להשריש בנפשנו את העמידה לפני ה' וקרבת אלהים שבתפילה שבללם תקנוה לחובה לכל, והם באמת חובה לכל ומעכבים הם בתפילה, ואדרבא, הן אמרו בברכות ל"ב ב', גדולה תפילה יותר מן הקרבנות כי דעת אלהים חפצתי מעולות ככתוב בהושע ו'. תחזרו על הדרשה עוד פעם ותבינו יותר טוב, יום טוב.

מתוך שיעורו של כבוד הרב אמנון יצחק שליט"א בבית מדרש 'קהילות פז' בני ברק.
14.03.2013 למנינים
לשמיעת שיעורים והרצאות חינוך
(גם מטלפון שטר) 02-3724787

להצלחה בעסקים

בן ציון בן חנה

לזיווג הגון מהרה

אבנר מואיז בן משה
שלומי בן רינה

לעילוי נשמת

איבון ספינוי בת פרידה,
חיים בן ברכה
שולה בת חנה

לעילוי נשמת

שרה בת רבקה
דוד בן רבקה
חנה בת רומיה ע"ה

ניתן להשיג קובץ מלוקט בבעיות השעה בעניני כשרות בטלפון 0549543484 כולל דיסק מתנה מצורף או בחינם במייל refaelyhu@gmail.com

להצלחה לכולל

ברכה והצלחה לכלל
תורמי הגמ"ח

להצלחה למוסדות

לדעת חכמה ומוסר

לרפואה שלמה מהרה

מינה בת סימה
יוחאי בן סילביה
שרון

לרפואה שלמה

מהרה
תמר בת שלמה